

STØTTET AF

fonden for
økologisk landbrug

Tid og sted

Navn og rådgivningscenter

BÆREDYGTIGHEDSSATSNING FOR DEN ØKOLOGISKE SEKTOR I DANMARK

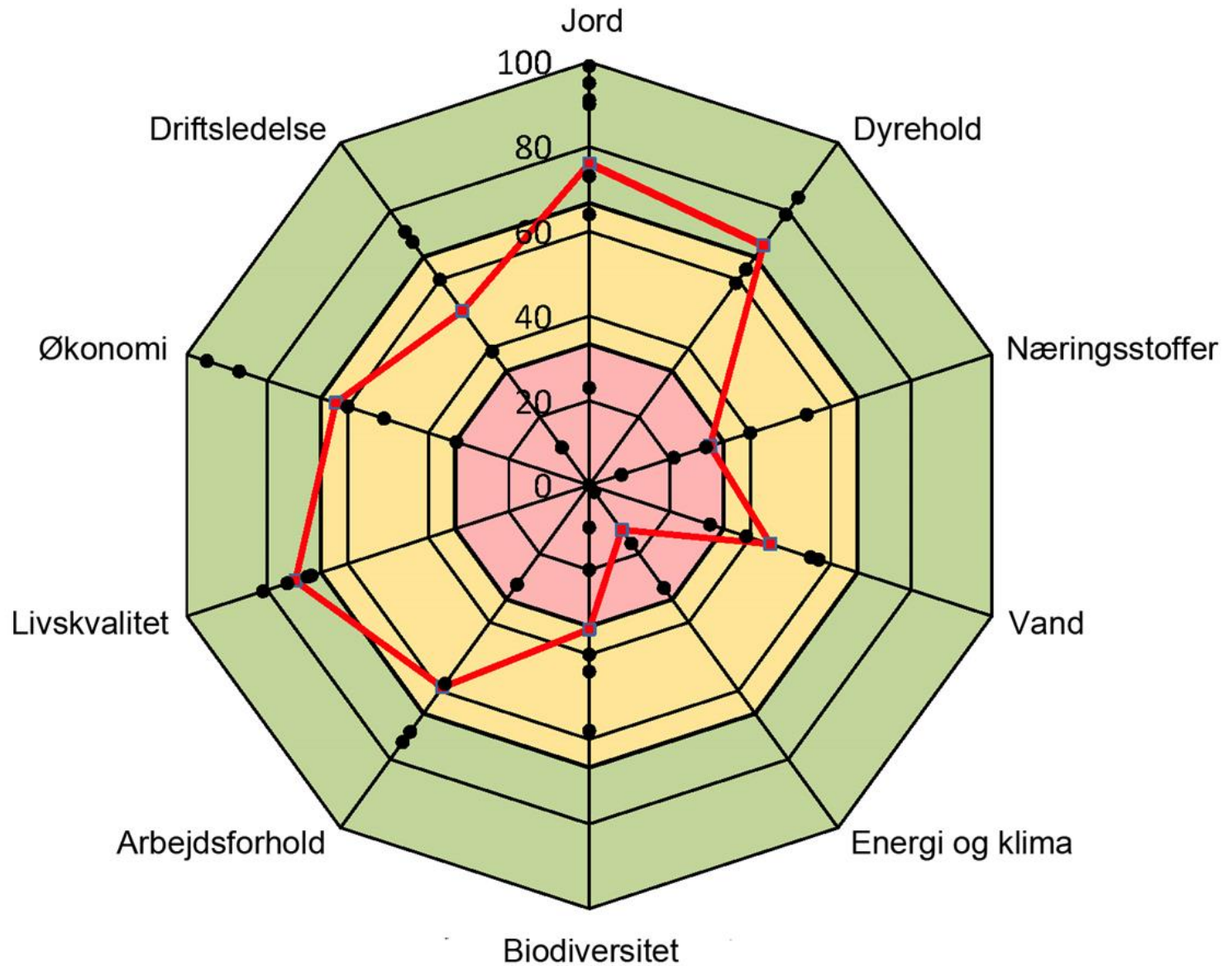

HVORFOR DETTE INDSATSOMRÅDE?

PERSPEKTIVER:

- **Kravet om dokumenteret bæredygtighed stiger. Vi forbedrer sporbarheden overfor forbrugerne.**
- **Understøtter salg og eksportmulighederne.**
- **Vi giver landmændene et redskab til at tage lån og giver kreditorerne en bedre mulighed for at vurdere bedriften.**
- **Big data: Vi bliver klar til kompleksitet**
- **Vi medvirker til at vi i Danmark og i EU har en vis fælles forståelse for, hvad der er bæredygtigt**

KLAR TIL KOMPLEKSITET

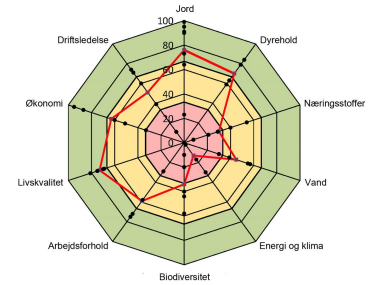

**VI MÅ TAGE ALLE ASPEKTER I BETRAGTNING,
HVIS VI VIL BRUGE ORDET**

“BÆREDYGTIG”

HVORFOR RISE VÆRKTØJET?

- **Værktøjet er løbende udviklet gennem 17 år**
- **Det er fortsat i udvikling**
- **Det skelner ikke mellem konventionelt og økologisk**
- **IT værktøjet er velfungerende og platformen er så god at andre BDværktøjer ønsker at bruge den.**
- **Vi udvikler løbende en dansk version. Her vil al den viden, der er opbygget i Danmark, fortsat kunne lægges ind.**

LANDMANDS UDTALELSER

- ”Flere af emnerne er jeg aldrig blevet spurgt om. Og jeg har heller ikke tænkt over det før”
- ”Det giver stof til eftertanke”
- ”Nu ved jeg, hvor jeg står mht. bæredygtighed”
- ”Det er troværdigt”
- ”Det meste er relevant. Noget er irrelevant”
- ”Analysen er kun første trin”
- ”Den er god at komme videre på (fokus)”
- “Det er ren pleje af vores image”

SIKRING AF KORREKT BRUG AF RISE

- Certificering
- Field Manual
- Software Manual
- Telefonisk og mail-support alle hverdage
- Dansk manual for rådgivere => ensartethed
- Fortløbende uddannelse af bæredygtighedskonsulenterne
- Team - sparring

HVAD BENCHMARKER VI OP MOD?

- Standard data er danske gennemsnit for:
  - Afgrødernes udbytter
  - Dyrenes ydelser
  - Gødningsnormer
  - Klima, nedbør
  - indkomst, forbrug, fattigdomsgrænse m.m.
  - energiproduktion
  - osv.

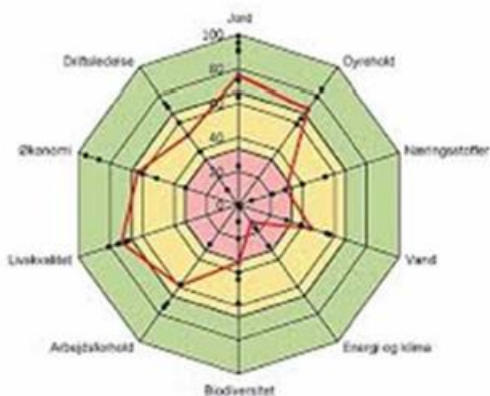
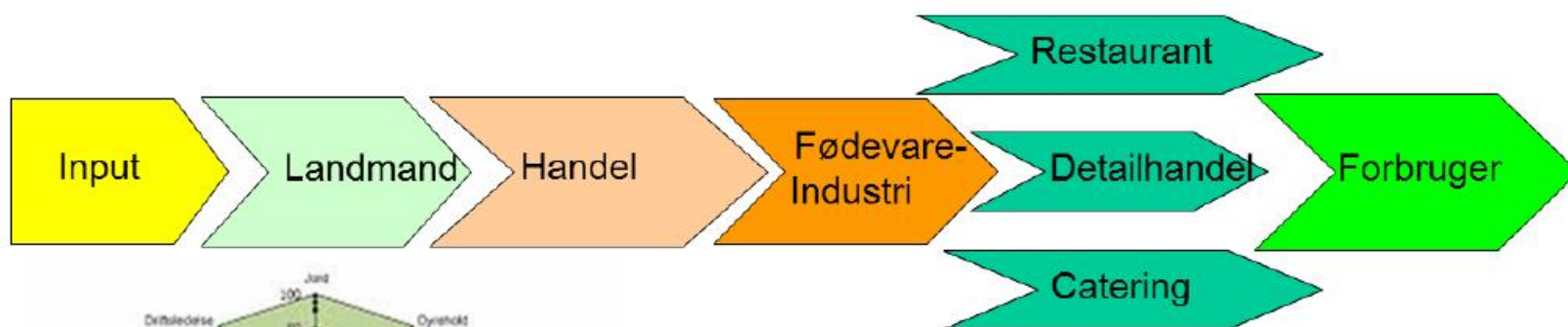
ANVENDTE DATA FRA EKSISTERENDE DATABASER OG DOKUMENTER

Vi bruger eksisterende data om bedriften fra

- Årsrapporter (økonomi, strøm, vand, samarbejder....),
- markplaner,
- gødningsregnskaber,
- fællesskema,
- effektivitetskontroller og
- MARK/GIS-kort.

Denne forberedelse sikrer, at bæredygtighedstjekket baseres på de samme data som anvendes i andre sammenhænge, samt at landmanden ikke skal bruge tid på at give oplysninger, der allerede er afgivet.

VI HAR AFSÆT I BÆREDYGTIGHED HOS LANDMANDEN

HVORFOR IKKE LCA'er ?

I Danmark har vi – ud fra en international betragtning – virkelig mange kvantitative data om hver bedrift, samt nationale data med gennemsnit og spredning på bedrifterne.

Vi analyserer den enkelte bedrift fra mange forskellige vinkler. Vi stiller 400 spørgsmål indenfor 10 temaer.

RISE teamet på Berns Universitet i Schweiz har valgt LCA tilgangen fra, fordi der måles på det enkelte produkt, og fordi der gøres rigtigt mange antagelser om hvad der foregår ude på hver enkelt bedrift, for at kunne lave en LCA

Med tiden vil der udvikles life cycle sustainability assessment (LCSA). Denne udvikling er påbegyndt.

FORBEREDELSEN TIL ET RISE INTERVIEW

Landmand kontaktes og følgende materiale indhentes og indtastes:

- Mark- og gødningsplan
- Jordprøver
- Staldforhold og ydelsesniveau
- Årsrapport (økonomi, energi, vand, samarbejdsfalder, andre aktiviteter...)
- Mark/GIS-kort

Bæredygtighedstjekket baseres på de samme data som anvendes i andre sammenhænge,

Landmanden skal ikke bruge tid på at give oplysninger, der allerede er afgivet.

BESØGET

- Rundtur på bedriften – stald & mark
- Introduktion og interview 4-5 timer
- Aftale det videre forløb

DATA BEHANDLING

- Opfølgning på interview
- Analyse
- Forklaringer og fortolkninger
- Konklusioner
- Anbefalinger

RAPPORTERING

Eksempel på en Bæredygtighedsrapport (RISE 2.0)

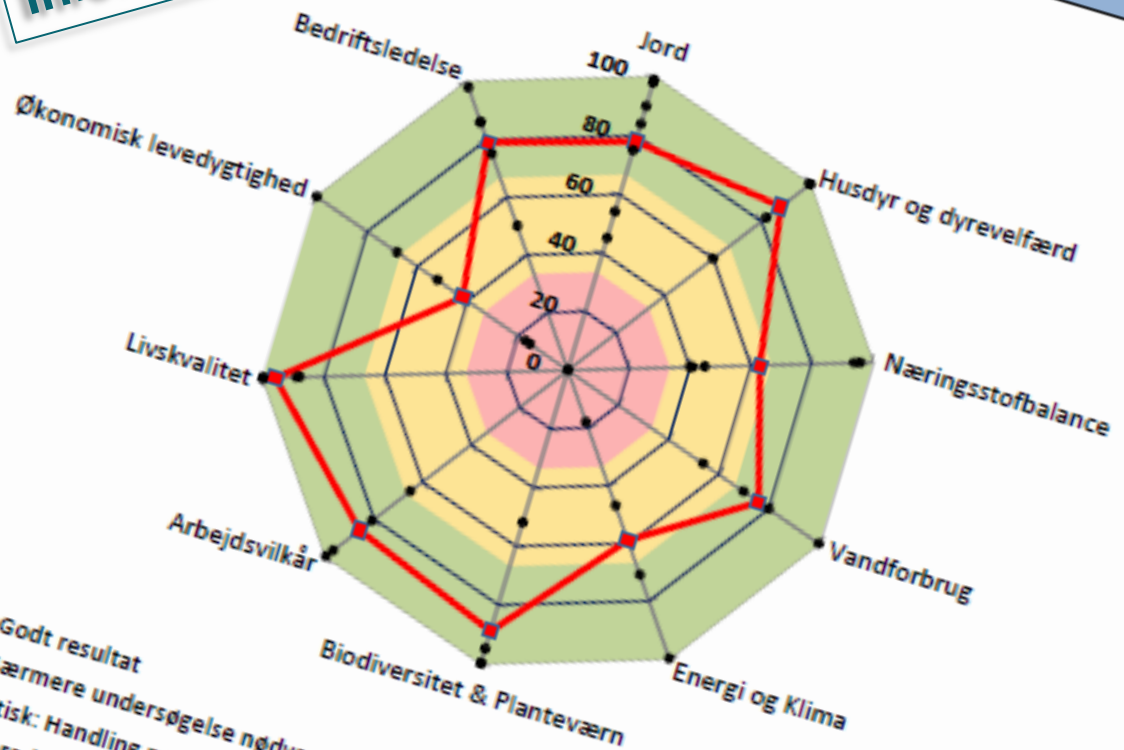
1 Generel information

Gårdens navn
Landmandens navn
Projekt

Interviewer
Dato for interview
Dato for feedback

2 Bæredygtighedspolygon

Fortrolig information!

- Positiv: Godt resultat
- Kritisk: Nærmere undersøgelse nødvendig
- Problematisk: Handling nødvendig
- Grad af bæredygtighed

Forklaring:
Bæredygtighed

HJÆLPEVÆRKTØJERNE TIL RISE

RISE bæredygtighedsanalyser SWOT analyse

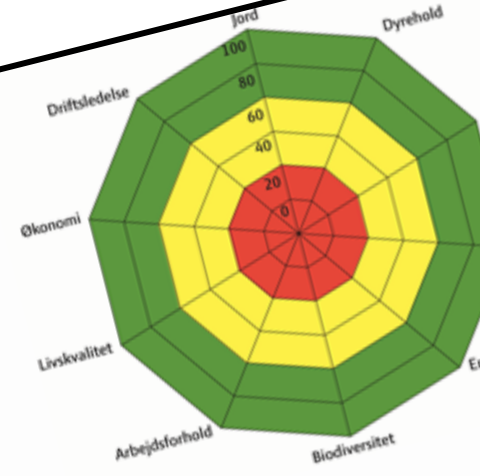
Landmand navn og by:
Konsulent navn og landbocenter:
Dato:

STYRKER

SVAGHEDER

RISE bæredygtighedsanalyser Evaluering og handlingsplan

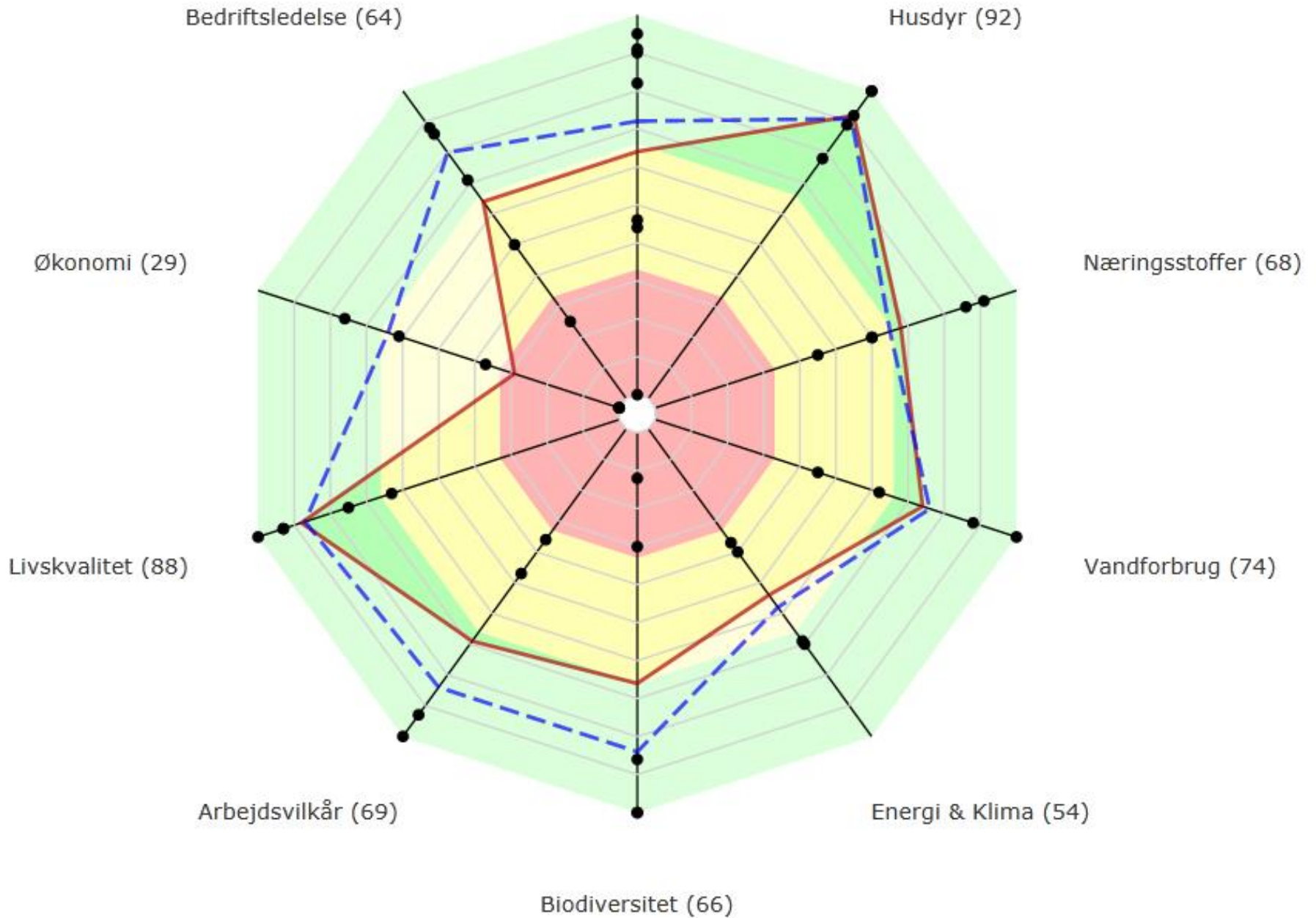
Landmand navn og by:
Konsulent navn og landbocenter:
Dato:

Indikator	Problem	Prioritet Landmand	Prioritet Rise	Tids-horisont	Kommentar
1)	Kaliumtallene lave: Tilsætning af kalium ud over husdyrgødning	+++	+++	Nu - er i gangsat	Ok
1)	Faste kørespor	+++	+++	Forår 2014: møde m. maskinstation	+
		+++	+++	1/7, 2015	
		+++	+++	2016??	

SCENARIER

Jord (64)

NYE BÆREDYGTIGHEDSTJEK

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Der er afsat midler til
bæredygtighedstjek
2016-2019

Økologiplan Danmark
Sammen om mere økologi

- **RISE GRATIS BÆREDYGTIGHEDSTJEK PÅ ØKOLOGISKE BEDRIFTER**
- I sidste halvår af 2016 udføres ca. 100 RISE gratis bæredygtighedstjek på økologiske bedrifter med midler fra FØL og LD. XXX er velkomne til at henvende sig, hvis de vil vide mere eller er interesserede i et bæredygtighedstjek.

SKAL ØKOVAREN SÆLGES PÅ BÆREDYGTIGHED?

- SEGES' projekt om markedsføring af bæredygtighed: God interesse fra detaileddet
- Tilbage melding fra økobrunch: ikke dén vej!
- Erfaringer i mellemeuropa:
  - Nestlé Danone m.fl. bruger analyserne til at skabe et detaljeret kendskab til deres producenter. – prækompetitivt
  - Virksomhederne skriver det ind i deres årsrapporter o.l. - CSR

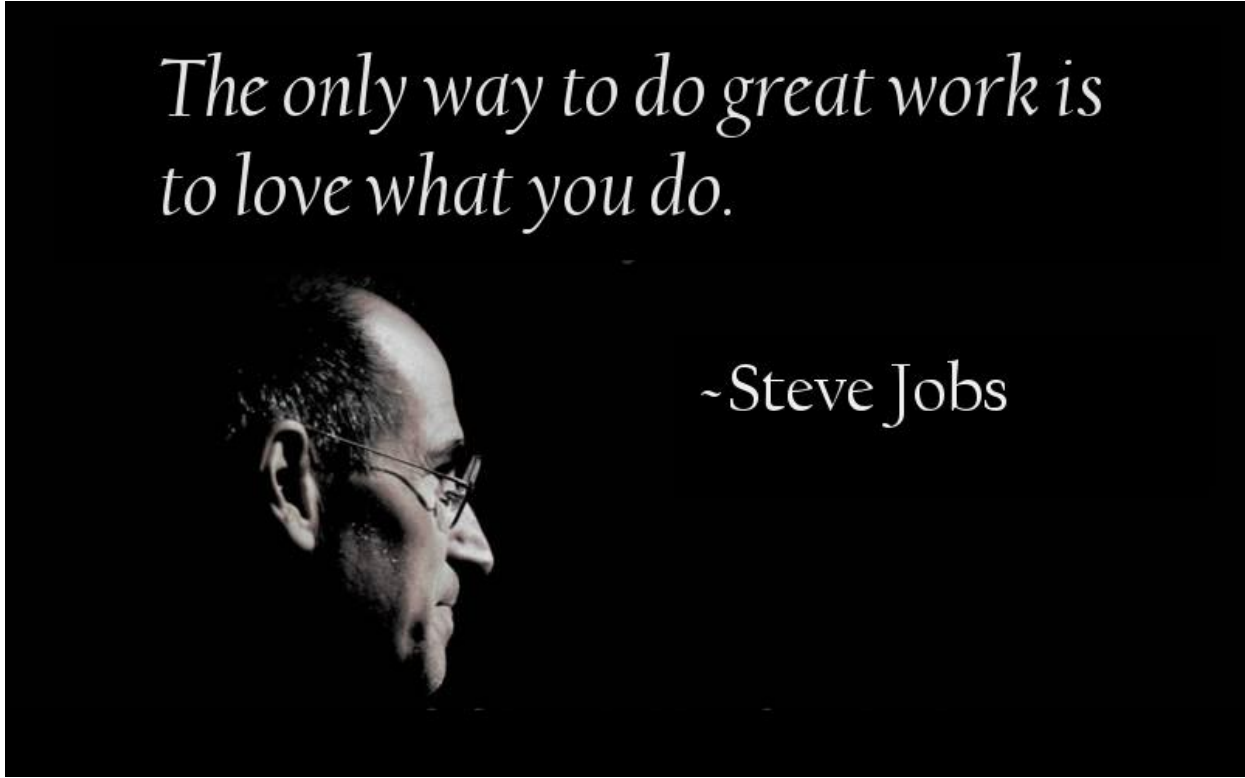
STRATEGI FOR BÆREDYGTIGHED PÅ ØKOLOGISKE BEDRIFTER

- RISE analysen er udgangspunktet
- Bruger eksisterende dynamiske strategiværktøjer, men indbygger hele tiden bæredygtighed
- Produkt:
  - En række detaljerede handlingsplaner
  - Opfølgning og justering
- Ny RISE analyse efter 1-2 år

- obs:
  - Bæredygtighed er også, at tingene sker i et bæredygtigt tempo
  - Motivation er et kerneelement

*The only way to do great work is
to love what you do.*

-Steve Jobs

MOTIVATION

Der er stor forskel på at løse en opgave,
som man er motiveret for,
i forhold til at løse en opgave,
som man ikke har lyst til.

Motivation og bæredygtighed hænger tæt sammen.

STRATEGIER FOR BÆREDYGTIG LANDBRUGSDRIFT

<http://www.tv2nord.dk/artikel/baeredytige-hoens-vinder-frem>

Bruges til branding

AgroTech og bæredygtighed

- Udvikle nye ydelser, der kan øge virksomheders bæredygtighed og lønsomhed
- Vil gerne samarbejde med fødevarereproducenter om produktudvikling, forretningsoptimering og bæredygtighed
- Værdisætte biomasse og "spild"

Agrotech Bæredygtighedstjek af virksomheder

- Et tjek af ressourceforbrug, ansvarlighed, miljø, råstofudnyttelse mv.
- Målrettet fødevareproducenter
- Til brug for markedsføring og vurdering af investeringer eller risikoområder f.eks. miljø, råvareforsyning
- Tilpasning og kombineret af en række eksisterende værktøjer
- **Opfølgning på tjek**
  - Rådgivning om udnyttelse af produktionsanlæg, sidestrømme, råvareforbrug og produktionsprocesser.
- **Etablering af ERFA-grupper**
  - Fødevarevirksomheder med fokus på bæredygtighed og virksomhedernes udbytte af et bæredygtighedstjek

**HVORFOR
MÅLER VI PÅ
LIGE NETOP
DISSE INDIKATORER?**

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

<http://www.fao.org/nr/sustainability/sustainability-assessments-safa/en/>

SAFA

SUSTAINABILITY ASSESSMENT OF FOOD AND AGRICULTURE SYSTEMS

GUIDELINES

VERSION 3.0

Målene i økologisektionens bæredygtighedssatsning

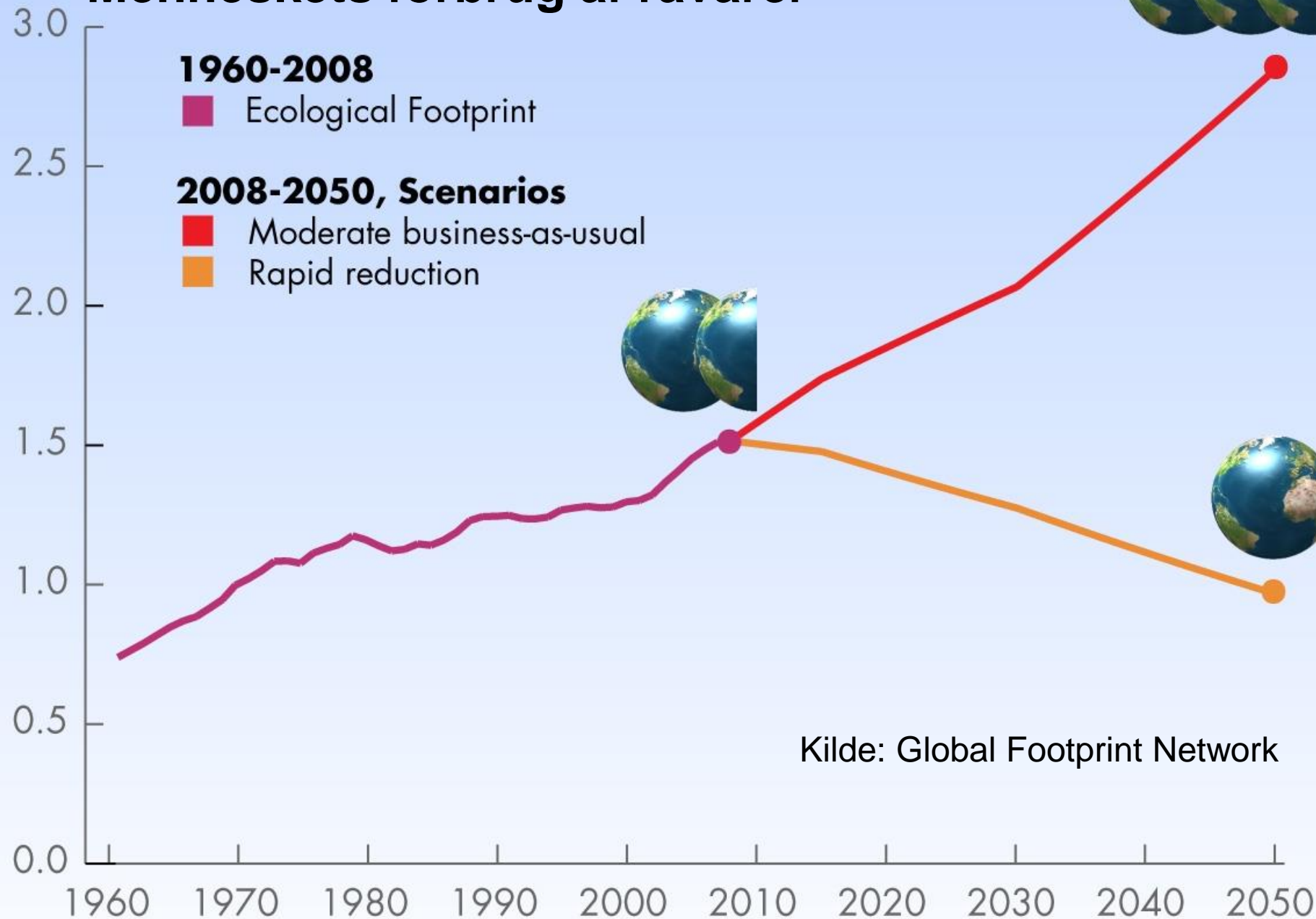
- At udvikle værktøj for måling af bæredygtighed i Danmark
- At udvikle kriterier for bæredygtighed
- At få dokumentation for bæredygtighed i økologisk landbrug
- At kunne dokumentere at der sker en udvikling over tid.

**DELTAGENDE
VIRKSOMHEDER
VED 50
TESTANALYSER
I 2014-15**

Menneskets forbrug af råvarer

SUSTAINABILITY CONSORTIUM

www.sustainabilityconsortium.org

Udvalgte medlemmer i The Sustainability Consortium

Consumer Insights into Sustainable purchasing

iStock_000000096790Medium.jpg

Arla sætter speed på bæredygtighed i nyt samarbejde

KVÆG · ØKONOMI

Mandag 7. marts 2016 | 15:55

Skrevet af Landbrugsavisen.dk

Udskriv

Arla indgik i mandags et partnerskab med det globale non-profit initiativ Eat.

Eat blev etableret som et globalt non-profit initiativ i 2013 på baggrund af det stigende befolkningstal i verden.

Eat arbejder for at vi bliver i stand til at brødføde verdens befolkning på en sund og bæredygtig måde.

I Eat indgår store virksomheder, organisationer og forskningsinstitutioner som Harvard og Berkeley.

KNORR GÅR EFTER 100 % BÆREDYGTIGHED I 2020

Som en af verdens største aftagere af råvarer fra landbruget har Knorr besluttet at gå bæredygtighedsvejen. Målet er 100 procent bæredygtighed.

Første skridt er 13 bæredygtige produkter, der netop har ramt den danske dagligvarehandel.

Industrien satser på bæredygtig chokolade

Bæredygtige produkter er ikke mere kun noget der henvender sig til den opmærksomme eller ansvarsbevidste forbruger. I chokoladebranchen er det ved at blive en selvfølge.

Det handler ikke længere om at gøre det rigtige, men om at gøre det eneste, der sikrer fortjenesten på længere sigt.

Edward Millard, Rainforrest Alliance
Politiken 17 sep 2014

13.08.14

[FORSIDE](#) | [BLOGGEN](#) | [KOMPETENCEGUIDE](#) | [EVENTS](#)

Topchefer: Bæredygtighed er virksomheders nye kerneforretning

STRATEGI & LEDELSE | 13.08.2014

Der er et øget fokus på bæredygtighed blandt topchefer, viser en undersøgelse fra McKinsey.

[Læs mere](#)

MEST LÆSTE

05.08.2014
Bæredygtighed skal sikre dansk mode

04.08.2014
H&M er verdens største aftager af økologisk bomuld

ER BÆREDYGTIGHED EN DØGNFLUE ELLER EN GLOBAL TREND?

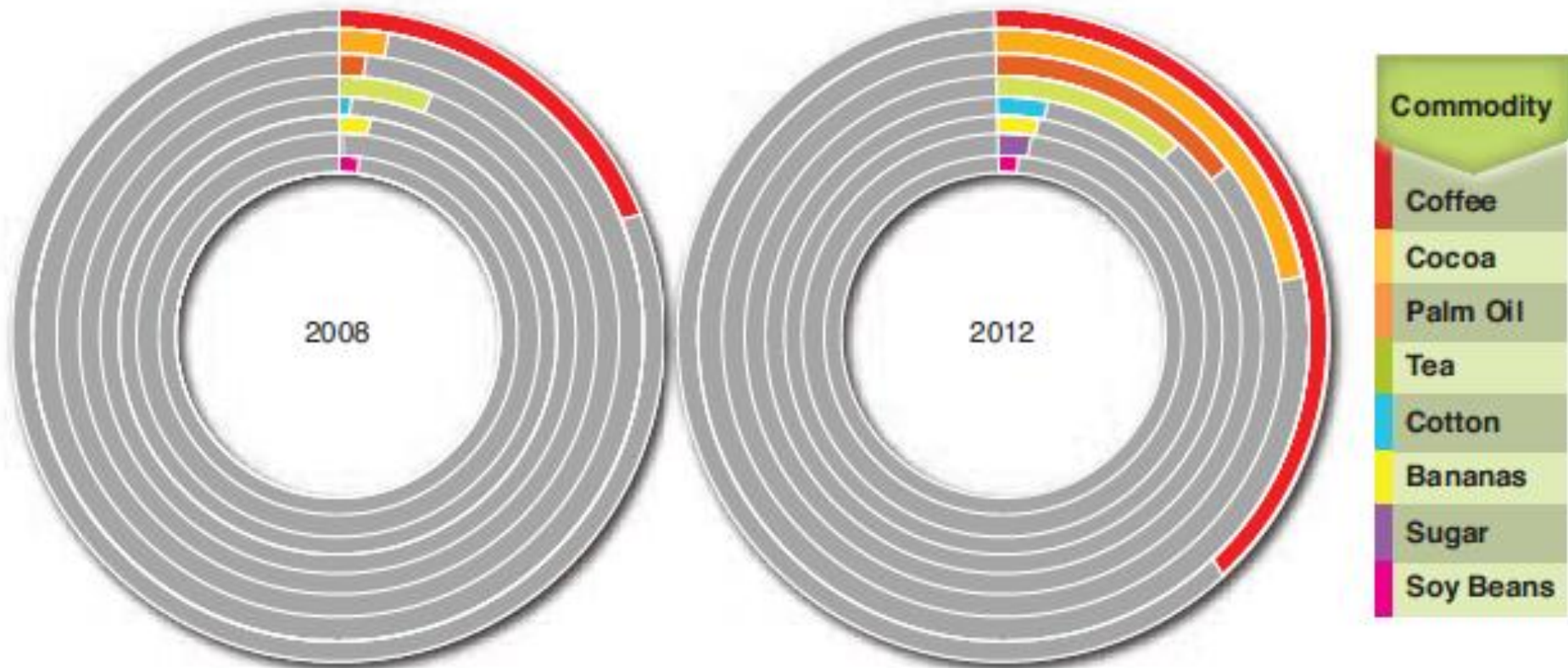
Sustainability standards continue to experience exceptional growth.

There is a persistent trend in sustainable sourcing

Sustainability standards have forcefully penetrated mainstream markets.

SUSTAINABLE MARKETS: COMPLIANT PRODUCTION AS PART OF GLOBAL PRODUCTION

“Voluntary standards represent one of the most explicit efforts to balance purely “economic” interests with a deeper sense of human morality by asserting the primacy of care and compassion for others.

In a word, the highest promise of voluntary standards may rest in their potential to make us more human.”

Jason Potts, SSI, 2014

DEFINITION AF BÆREYDGTIGHED: BÆREDYGTIG FISK

”Vi har et mål om, at vores fiskesortiment skal være 100 pct. bæredygtigt. Det sker ikke over en nat, men bæredygtig laks fra opdræt er en vigtig milepæl i det arbejde, fordi laks er blandt de mest solgte fisk i vores butikker,”

Dansk Supermarkeds CSR-chef,
Helene Regnell
Pressemeddelelse 17. sep 2014

BÆREDYGTIG FISK

Fire danske ørreddambrug har som de første i verden fået ASC-mærket.

Alle danskproducerede fisk skal certificeres.

Milømærket ASC er sat i verden for at guide forbrugeren mod bæredygtig fiskeproduktion.

”Bæredygtighed er en konkurrence fordel.”

Brian Thomsen,
direktør for Dansk Akvakultur
22. sep 2014

BÆREDYGTIG FISK

- **”Detailkæden vildleder om bæredygtige fisk”**
- 09.10.14, Simon Bush, professor ved Wageningen School of Social Sciences

- **”Det er en fuldstændig tåbelig diskussion. Det er super teoretisk og akademisk”**
- pressechef Mads Hvitved Grand, Dansk Supermarked
13.10.2014